

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 20g/2021

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală
(*disjungerea cauzelor penale*)

CHIȘINĂU

13 aprilie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 4 februarie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarelor,
Deliberând pe 13 aprilie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Gheorghe Malic, în interesele B.C. „Victoriabank” S.A., în dosarul nr. 10-1412/20, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl Victor Sandu, judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. O echipă de procurori, ofițeri de investigație și de urmărire penală, condusă de dl Octavian Iachimovschi, procuror în cadrul Procuraturii Anticorupție, au conexas mai multe cauze penale, inclusiv cea în privința B.C. „Victoriabank” S.A., în una singură, cu nr. 2014978151.

4. Pe 16 iulie 2020, B.C. „Victoriabank” S.A. i-a fost atribuită calitatea de învinuit în cauza penală nr. 2014978151.

5. Pe 30 iulie 2020, dl procuror Octavian Iachimovschi a disjuns cauza penală conexasă, în privința B.C. „Victoriabank” S.A, fiindu-i atribuită nr. 2020960061.

6. Pe 17 august 2020, dl avocat Andrei Pântea a contestat acțiunile organului de urmărire penală potrivit articolului 313 din Codul de procedură penală.

7. Pe 16 decembrie 2020, în cadrul ședinței de judecată, dl avocat Gheorghe Malic a ridicat, în interesele B.C. „Victoriabank” S.A., excepția

de neconstituționalitate a articolului 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală.

8. Printr-o încheiere din aceeași dată, dl Victor Sandu, judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 279¹ Conexarea și disjungerea cauzelor penale

„[...]”

(2) Disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării privind excepția de neconstituționalitate

11. Autorul sesizării afirmă că norma prevăzută la articolul 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală este neclară și imprevizibilă.

12. În particular, acesta consideră că aplicarea în practică a prevederii contestate presupune un tratament discriminatoriu în raport cu alte cazuri de disjungere a cauzei penale (e.g. disjungerea cauzei în privința minorului coparticipant la infracțiune).

13. Totodată, fiind formulată de o manieră prea generală, norma contestată îi oferă procurorului o putere discreționară, care îi permite să disjunga, în mod arbitrar, cauzele penale pentru a restricționa accesul la elemente de probă din cauza penală conexă. În acest mod, este afectat principiul egalității armelor în privința persoanei învinuite în dosarul disjuns.

14. De asemenea, autorul sesizării afirmă că legea nu oferă nicio garanție procedurală împotriva puterii discreționare a procurorului de a disjunge cauzele penale.

15. În cele din urmă, autorul afirmă că această prevedere ar încălca articolele 4, 16, 20, 21, 23, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unei prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți din proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, conform căruia: „Disjungerea unei cauze privitoare la participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești.”

20. Totodată, Curtea notează că norma contestată nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

21. Curtea reține că o altă condiție pentru formularea excepției de neconstituționalitate o constituie aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea punctul 1 din dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016).

22. Analizând sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect contestarea ordonanței de disjungere a cauzei penale. Astfel, Curtea admite că norma contestată poate fi aplicată la examinarea acestei cauze de către judecătorul de instrucție.

23. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (a se vedea DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 27 și jurisprudența citată acolo).

24. Curtea constată că autorul excepției de neconstituționalitate afirmă că norma contestată încalcă articolele 4 [*drepturile și libertățile omului*], 16 [*egalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 23 [*calitatea legii*], 26 [*dreptul la apărare*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

25. Potrivit articolelor 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată. Această condiție nu este îndeplinită în raport cu articolul 21 din Constituție. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea DCC nr. 24 din 16 februarie 2021, § 26 și jurisprudența citată acolo).

26. Cu privire la incidența articolelor 4, 16, 23 și 54 din Constituție, Curtea a subliniat, în jurisprudența sa, că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorii excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (HCC nr. 2 din 12 ianuarie 2021, § 22; DCC nr. 11 din 26 ianuarie 2021, § 32; DCC nr. 19 din 9 februarie 2021, § 22; DCC nr. 22 din 16 februarie 2021, § 24; DCC nr. 35 din 30 martie 2021, § 22).

27. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea notează că acest articol, care garantează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să fie practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Exigența articolului 6 § 1 din Convenție, potrivit căreia cauzele trebuie examinate în mod echitabil, trebuie înțeleasă inclusiv prin prisma asigurării respectării principiilor fundamentale ale procesului judiciar, *i.e.* a principiului contradictorialității și a principiului egalității armelor (DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 32).

28. Totodată, articolul 26 din Constituție, care garantează în mod distinct dreptul la apărare, își găsește corespondența în articolul 6 § 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, în această cauză, articolul 26 din Constituție operează, din perspectiva Convenției Europene, ca un aspect al procesului echitabil în materie penală (*ibidem*, § 33).

29. Caracterul echitabil al procesului penal trebuie apreciat avându-se în vedere întreg procesul (HCC nr. 2 din 23 ianuarie 2020, § 50).

30. Din perspectiva articolelor 20 și 26 din Constituție, autorul sesizării critică norma contestată sub două aspecte: *i*) că ar afecta dreptul de acces la probe al persoanei vizate în cauza penală disjunsă; și *ii*) ar exista arbitrarul, în lipsa unor garanții împotriva puterii discreționare a procurorului de a disjunge cauzele penale.

31. **Cu privire la prima critică de neconstituționalitate** formulată, Curtea observă că organul de urmărire penală sau procurorul vor anexa la cauza disjunsă probele pertinente. De asemenea, în contextul exercitării dreptului la apărare, persoana interesată sau reprezentatul ei ar putea cere prezentarea probelor pertinente din cadrul cauzei penale disjuncte. Mai mult, acțiunile și actele organului de urmărire penală sau ale procurorului sunt susceptibile de contestare în fața judecătorului de instrucție (articolul 313 din Codul de procedură penală).

32. **Cu privire la cea de-a doua critică de neconstituționalitate** formulată, Curtea notează că, potrivit articolului 313 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plângerii sale de către procuror, aceasta îl poate contesta în fața judecătorului de instrucție. Judecătorului de instrucție îi revine sarcina de a cenzura orice pretins abuz al organului de urmărire penală. De altfel, Curtea observă că autorul sesizării a făcut uz de acest remediu în cauza în care a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate (a se vedea § 6 *supra*).

33. Prin urmare, Curtea constată că norma nu afectează dreptul la apărare sau dreptul la un proces echitabil, de vreme ce există garanții și remedii procesuale compensatorii în acest sens.

34. În aceste condiții, Curtea constată că prevederile contestate nu prezintă vreo ingerință în drepturile garantate de articolele 20 și 26 din Constituție.

35. Pentru că nu s-a demonstrat incidența drepturilor fundamentale invocate de autorul sesizării, Curtea constată că nici articolele 4, 16, 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

36. Mai mult, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la neclaritatea și la imprevizibilitatea prevederilor contestate, autorul sesizării își exprimă, prin argumentele invocate, dezacordul cu felul în care au fost interpretate și aplicate textele contestate într-o cauză penală concretă.

37. Curtea reamintește că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 6 din 11 ianuarie 2021, § 26 și jurisprudența citată acolo). Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată.

38. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională,

61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Gheorghe Malic, în interesele B.C. „Victoriabank” S.A., în dosarul nr. 10-1412/20, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 13 aprilie 2021

DCC nr. 54

Dosarul nr. 20g/2021